

Verseny a javából

Az építőipar első féléves adatai – amiről részleteiben a 5-8. oldalon olvashatunk – több területen is régóta nem tapasztalt változásokat mutatnak. Csökkent az építőipari termelés mind a magas-, mind a mélyépítésben. Egy-egy hónapban előfordult már ilyen, de általában rövid idő alatt jött a korrekció. A múlt év második felében kezdődött tendenciaváltást a 2005-ös év kiemelkedő első féléve még elfedte. A lakásépítésben tizennégy százalékkal a mérséklődés a használatba vett új lakásoknál és húsz fölött van az új építési engedélyeknél. Az építőipari árindex júniusban több mint nyolc százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A szerződéses állomány pedig gyakorlatilag stagnált, megegyezik az egy évvel korábbi értékkel. Eközben – az előbbi számokból várható következménnyel ellentétben – az építőiparban alkalmazott fizikai létszám nem kevesebb, mint nyolc százalékot meghaladó mértékben bővült.

A létszám növekedése a fekete munka visszaszorítására hozott intézkedések eredménye és nincs összefüggésben az építési piacon jelentkezett termelési visszaeséssel, illetve a jelzett többi tendenciával. Várhatóan az ágazati kollektív szerződés és az azzal összefüggő bértarifa-táblázat szintén a tisztább piaci viszonyok irányába tett intézkedésként értékelhető. Bár a bérezés területén olyan nagy mérvű az ágazat elmaradása a nemzetgazdasági átlagtól, hogy a százalékosan átlag fölötti bérnövekmény-volumenben még az olló nyitását jelentheti.

Visszatérve az építési vállalkozások számára kedvezőtlen tendencia jellemzőire (minden szegmensében visszaeső építési piac, az átlagos fogyasztói árindexet jóval meghaladó építőipari árindex, stagnáló szerződéses állomány) az elmúlt éveknél kiélezettebb versenynek nézünk elébe, illetve már érzékelhetjük is azt. A nemzetgazdaság egyensúlyi helyzetének helyreállítását célzó konvergencia program a vállalkozók működési feltételeiben az eddigieknél nagyobb elvárásokat támaszt, ami tovább erősíti a versenyhelyzetet az építési piacon is.

A vállalkozók vélhetően mozgósítják tartalékait minden területen. Keresik azokat az eszközöket, módszereket, amelyekkel a konkurenciát megelőzhetik. A hatékonyabb technológiai megoldások, a műszaki fejlesztések, az innovatív beruházások sok helyen előtérbe kerülnek. A jól képzett, több területen is alkalmazható, az újdonságokra fogékony munkaerőnek felmegy az ársiója. Az információs technológia intenzívebb alkalmazása elkerülhetetlen a vállalkozások irányításában és a projektek levezénylésében egyaránt. A minőségi követelmények minden területen magasabb szinten fogalmazódnak meg.

Az intenzívebb verseny a szakterület szabályozási rendszerének korszerűsítését is kikényszeríti, mindenek előtt az európai szabályozásokban való aktívabb szerepvállalással és a gyorsabb hazai bevezetéssel. A nemzeti szabályozásban a szakmai kamarák és szövetségek által kezdeményezett, önként vállalt kötelezettségeket is tartalmazó rendelkezések körének bővítése és a szakmai színvonal javítása együttesen jelentkező követelmény.

Ugyanakkor ne legyenek kétségeink, a vázolt piaci tendenciák és az építési vállalkozók működési feltételeit is nehezítő általános gazdasági szabályozók változása miatt bizonyára nem kevesen az Európai Unióban szemérmesen jogtalan magatartásnak nevezett fekete piaci megoldások felé fordulnak. A szerződés nélküli munkavégzés, a munkavállalók bejelentésének elmulasztása, az adó- és járulékfizetési kötelezettség alóli kibújás, a rossz minőség eltűrése várhatóan a vállalkozások széles körében felmerül, mint versenyképességet javító tényező.

Nagy kérdés, hogy mekkora részarányt képviselnek a jogkövetést a nehezebb körülmények között is vállalók, és mekkorát a másik irányban működők. Az előbbieket – és a magyar építőipar – érdekében szükséges az ágazati szabályozás európai uniós normákhoz igazodó korszerűsítése, valamint az abban foglaltak következetes érvényesítése.

Horváth Sándor